

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W SOSNOWCU**

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie petycji z dnia 22 grudnia 2022 r. Spółdzielni Mieszkaniowych posiadających zasoby mieszkaniowe na terenie Miasta Sosnowca

Na podstawie art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) w związku z art. 9 ust. 2 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870)

**Rada Miejska w Sosnowcu
uchwała**

- § 1. Rozpatrzyć petycję Spółdzielni Mieszkaniowych posiadających zasoby mieszkaniowe na terenie Miasta Sosnowca zgodnie z uzasadnieniem stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Uzasadnienie stanowi załącznik do niniejszej uchwały.
- § 3. Upoważnić Przewodniczącą Rady Miejskiej w Sosnowcu do powiadomienia wnoszących petycję o sposobie jej załatwienia oraz przesłania uchwały.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Sosnowcu

Ewa Szota

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Sosnowcu
z dnia ..... 2023 r.

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY

W dniu 22 grudnia 2022 r. do Przewodniczącej Rady Miejskiej w Sosnowcu wpłynęło pismo Spółdzielni Mieszkaniowych posiadających zasoby mieszkaniowe na terenie Miasta Sosnowca z wnioskiem o wprowadzenie zmian do Uchwały Nr 818/XLIX/2021 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 28 października 2021 r. w sprawie określenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sosnowiec.

Biuro Radców Prawnych i Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miejskiego w Sosnowcu opinią z dnia 2 stycznia 2023 r. uznało ww. pismo za petycję, ponieważ jej przedmiotem jest wniosek o zmianę prawa miejscowego.

Uchwała Nr 818/XLIX/2021 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 28 października 2021 r. w sprawie określenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sosnowiec zawiera jedynie wysokości stawek opłaty, wypełniając częściowo zapis art. 6k ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2022 r. poz. 2519 z późn. zm.). Niemniej jednak z treści złożonej petycji wynika, że przedmiotem jej jest zmiana metody naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych wielolokalowych.

W Gminie Sosnowiec uchwałą dokonującą wyboru metody naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy jest Uchwała Nr 458/XXIX/2012 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 27 września 2012r.

Zgodnie z art. 6k ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach rada gminy, w drodze uchwały dokonuje wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi spośród metod wymienionych w art. 6j ust. 1, czyli stanowiących iloczyn stawki opłaty oraz:

- 1) liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość, lub
- 2) ilości zużytej wody z danej nieruchomości, lub
- 3) powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 oraz z 2022 r. poz. 88).

Rada gminy może również uchwalić stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego, przy czym na obszarze gminy dopuszcza się stosowanie więcej niż jednej metody.

Odnosząc się do treści petycji Spółdzielni Mieszkaniowych posiadających swoje zasoby na terenie Miasta Sosnowca o wprowadzenie zmiany sposobu wyliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustalenia metody na podstawie powierzchni użytkowej lokalu, należy stwierdzić, iż z oczywistych względów jest to metoda najprostsza w obsłudze administracyjnej, ale z drugiej strony najmniej spośród możliwych metod powiązana z faktyczną ilością wytwarzanych odpadów, a więc faktycznymi kosztami ich odbioru i zagospodarowania. Z jednej strony zastosowanie tej metody ukróciłoby incydenty niezgłaszania faktu zamieszkiwania większej ilości osób, bowiem opłata naliczana byłaby niezależnie od tej ilości, ale z drugiej strony metoda ta uderzyłaby w najsłabszą grupę społeczną – osoby samotne, w tym bardzo często samotnie żyjących już rencistów i emerytów o najniższych dochodach.

Wszystkie te elementy rozważane i podnoszone były już w roku 2012, kiedy wszystkie gminy przygotowywały się do wejścia w życie „rewolucji śmieciowej”. Wówczas absolutna większość z nich uznała, że metodą najlepiej odzwierciedlającą ilość wytwarzanych odpadów jest metoda uwzględniająca ilość zamieszkujących w nieruchomości osób. Niestety, jak pokazały kolejne lata, dla adekwatności tej metody niezbędnym jest element rzetelności składanych deklaracji. Oczywiście największe problemy z uzyskaniem rzetelnych informacji odnośnie ilości zamieszkujących osób dotyczą zasobów wielolokalowych, administrowanych przez Spółdzielnie i Wspólnoty Mieszkaniowe.

W związku z powyższym oraz w wyniku licznych zgłoszeń i postulatów samorządów, ustawodawca dokonał zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, polegających m. in. na:

- delegowaniu na wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe uprawnień żądania od właściciela lokalu niezbędnych danych do ustalenia prawidłowej wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (art. 6m ust. 1c ustawy – zapis dodany od 1 lutego 2015 roku),

- wykorzystania podczas weryfikacji deklaracji budzących uzasadnione wątpliwości organu podatkowego, którym w przypadku tej opłaty jest wójt, burmistrz, prezydent miasta, informacji i danych znajdujących się w jego posiadaniu oraz w posiadaniu gminnych jednostek organizacyjnych, w tym przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych (art. 6o ust. 1 a – zapis dodany od 23 września 2021 roku).

Większość zarządców budynków mieszkalnych wielolokalowych nie wykorzystywała od roku 2015 zapisu o możliwości żądania od właścicieli lokali danych niezbędnych do złożenia prawidłowej deklaracji, często bazując niezmiennie na oświadczeniach lokatorów złożonych jeszcze w roku 2013.

Dlatego po wejściu w życie (w dniu 23.09.2021 r.), zmian w ustawie na podstawie art. 6o ust. 1a umożliwiających organowi korzystanie z posiadanych danych i informacji celem ustalenia prawidłowej ilości osób zamieszkujących w nieruchomościach, Wydział Ekologii i Gospodarki Odpadami rozpoczął intensywną weryfikację deklaracji składanych przez Spółdzielnie i Wspólnoty Mieszkaniowe. Działania te obarczone są również bardzo dużym wysiłkiem, ze strony pracowników tut. Wydziału, z uwagi na fakt konieczności realizowania zapisów ustawy o finansach publicznych, która zobowiązuje jednostki sektora finansów publicznych do ustalania przypadających im należności pieniężnych oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Zgodnie z zapisami art. 68 § 2 Ordynacji podatkowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651) weryfikacja objęła deklaracje składane 5 lat wstecz, z wykorzystaniem danych pochodzących z:

- dokumentów uprawniających do pobierania świadczeń rodzinnych i wychowawczych, np. 500+, w których wnioskodawca oświadcza, gdzie zamieszkuje dziecko oraz jego opiekun,
- dokumentów przyjęcia dzieci do szkół i przedszkoli,
- dokumentów meldunkowych, w których widnieje oświadczenie o zamiarze zamieszkiwania pod wskazanym adresem,
- informacji z ewidencji mieszkańców o nowo narodzonych dzieciach i miejscu ich zameldowania,
- stanów zużycia wody, które w powiązaniu z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury o średnim zużyciu wody dla nieruchomości nieposiadających liczników, pozwalają potwierdzić lub pomocniczo wskazać prawdopodobną ilość zamieszkujących osób,
- deklaracje dotyczące źródeł ciepła i źródeł spalania paliw,
- wnioski o dodatek węglowy, w którym stwierdzano fakt zamieszkiwania oraz ilość zamieszkujących osób w gospodarstwie domowym,
- wykazy wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy.

Weryfikacja prowadzona była w sposób „krzyżowy”, potwierdzający zamieszkiwanie większej ilości osób na podstawie co najmniej dwóch, trzech źródeł. Efektem przeprowadzonej i nadal prowadzonej weryfikacji ilości mieszkańców Sosnowca jest przyrost osób zamieszkujących na terenie miasta w ilości ok 2 tys. w stosunku do miesiąca grudnia roku poprzedniego, pomimo ujemnego przyrostu naturalnego.

Weryfikacja złożonych deklaracji polegała na wystosowaniu wezwań do Spółdzielni i Wspólnot Mieszkaniowych oraz innych właścicieli nieruchomości, w których wskazywano, które deklaracje i w jakim zakresie budzą uzasadnione wątpliwości oraz wzywano do złożenia korekt tych dokumentów w wyznaczonym terminie (na podstawie art. 274a § 2 Ordynacji podatkowej).

Należy w tym miejscu wyraźnie zaznaczyć, że od samego początku, czyli od roku 2012, kiedy weszły w życie znowelizowane przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na podstawie art. 6q ust.1 te same przepisy ustawy Ordynacja podatkowa, a więc prowadzenie wszystkich postępowań, wystosowania wezwań, czy stosowanie terminów załatwiania spraw oraz przedawnień dotyczących opłaty za gospodarowanie

odpadami komunalnymi, wykonywane winno być wyłącznie w oparciu o ustawę Ordynacja podatkowa.

W ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach również od samego początku jasno sprecyzowano, że jeżeli nieruchomość zabudowana jest budynkiem wielolokalowym, to obowiązki właściciela nieruchomości, w tym obowiązek złożenia prawidłowej deklaracji, spoczywają na wspólnocie lub spółdzielni mieszkaniowej (art. 2 ust. 3, 3a i 3b ustawy).

Nie można zatem zgodzić się ze stwierdzeniem Spółdzielni Mieszkaniowych, przedstawionym w złożonej petycji, że podejmowanie przez nie czynności celem złożenia prawidłowej deklaracji nie wynikają z obowiązującego prawa, w tym prawa miejscowego. Z przytoczonych powyżej przepisów wynika, że wręcz przeciwnie, Spółdzielnie i Wspólnoty Mieszkaniowe mają prawo i obowiązek żądania od lokatorów wszelkich informacji celem złożenia rzetelnej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zawierającej w tym przypadku faktyczną ilość zamieszkujących osób.

Nie jest również prawdą, że korekt deklaracji nie można złożyć drogą elektroniczną. Można to uczynić korzystając bezpośrednio z programu EcoSanit dostępnego na miejskiej stronie internetowej, a ponadto za pomocą formularzy ePUAP, czy przy użyciu bezpiecznego podpisu elektronicznego. Tak więc złożenie korekt deklaracji nie musi się wiązać z dodatkowymi kosztami wydruku i wysyłki.

Na przełomie lat 2020/2021, kiedy ilość mieszkańców wynikająca ze składanych deklaracji systematycznie spadała, Wydział Ekologii i Gospodarki Odpadami podjął się opracowania metody naliczania opłaty stanowiącej iloczyn stawki opłaty oraz ilości zużytej w nieruchomości wody.

W okresie tym wiele gmin borykających się ze stale spadającą ilością deklarowanych do opłaty mieszkańców podjęło prace nad przejściem na tą metodę naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Wyniki tego opracowania przedstawione zostały Radzie Miejskiej na początku roku 2021. W maju tego samego roku Prezydent Miasta Sosnowca wystosował wniosek do Ministerstwa Klimatu i Środowiska o opracowanie stosownych zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz innych ustaw, które umożliwią w przypadku przyjęcia przez gminę metody „od ilości zużytej wody z danej nieruchomości”, rozliczanie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez właściciela nieruchomości w ramach realizacji faktury za zużycie wody, na podstawie zawartej umowy cywilno-prawnej z dostawcą wody. Niestety wniosek ten nie doczekał się realizacji.

Koncepcja opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zależnej od ilości zużytej wody, po wnikliwej dyskusji oraz przedstawieniu argumentów za i przeciw, nie znalazły również uznania wśród radnych Rady Miejskiej w Sosnowcu.

Ponadto 23 września 2021 r. wszedł w życie nowy zapis art. 6j ust. 3f ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w myśl którego opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalana na podstawie metody uzależnionej od ilości zużywanej wody, nie może wynosić więcej niż 7,8% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe, ogłaszanego przez Prezesa GUS w drodze obwieszczenia w „Monitorze Polskim” w pierwszym kwartale każdego roku za rok poprzedni. Na obecną chwilę jest to kwota 160,83 zł niezależnie od faktycznej ilości zużytej wody, która może świadczyć o większej ilości zamieszkujących osób i większej ilości powstających odpadów komunalnych.

Zatem wejście w życie w dniu 23 września 2021 r. znowelizowanych przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, które z jednej strony ograniczyły wysokość opłaty naliczanej wg. metody zależnej od ilości zużytej wody, a z drugiej dały gminom możliwość weryfikacji składanych deklaracji, która jak przedstawiono we wcześniejszej części informacji przynosi oczekiwane efekty, spowodowały odstąpienie od podejmowania prób zmiany metody naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i pozostawienie metody dotychczasowej, która wydaje się najbardziej akceptowana społecznie, bowiem pozostawia metodę naliczania opłaty wg idei „wytwarzający płaci”. Akcja weryfikacji złożonych deklaracji 5 lat wstecz była działaniem jednorazowym, które umożliwiła ww. zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, realizacja której rozpoczęła się od momentu zniesienia stanu epidemii Koronawirusa wiosną 2022 r.

Obecnie comiesięczne informacje o kolejnych zmianach wynikających z meldunków w lokalach mieszkalnych przesyłane są zarządcom budynków wielolokalowych na bieżąco, co umożliwi ich uwzględnianie w składanych deklaracjach i jeżeli będą one realizowane, nie będzie potrzeby cofania się do wcześniejszych okresów.

Podczas posiedzenia w dniu 18 stycznia 2023 r. Komisji Gospodarki Komunalnej i Komunikacji, w której uczestniczyli autorzy niniejszej petycji, a przedmiotem obrad była jej treść, padały propozycje zastosowania art. 6j i art. 6k ust.1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i wprowadzenia do naliczania wysokości opłaty więcej niż jednej metody. Propozycje dotyczyły połączenia metody „od powierzchni lokalu mieszkalnego” z inną metodą np. „od zużycia wody” celem ochrony osób samotnie zamieszkujących na dużych powierzchniach od nadmiernie wysokiej opłaty. W kolejnych dniach po posiedzeniu ww. Komisji jedna ze Spółdzielni Mieszkaniowych zaproponowała w piśmie do swoich mieszkańców zastosowanie metody obowiązującej we Wrocławiu tzn. połączenia metody od powierzchni użytkowej dla mieszkań o małej powierzchni użytkowej z metodą od ilości zamieszkujących osób w przypadku lokali o większych powierzchniach. Należy jednak zwrócić uwagę, że zastosowanie metody „od powierzchni użytkowej” miało w swoim założeniu służyć uproszczeniu systemu, łatwości weryfikacji, zapobieganiu oświadczenia nieprawdy oraz ograniczeniu ilości składanych deklaracji. Przy stosowaniu bowiem tej metody składanie nowych deklaracji następuje wyłącznie w dwóch przypadkach: 1) zmiany właściciela, 2) zmiany powierzchni użytkowej. Zastosowanie natomiast metody mieszanej dla jednego typu zabudowy, w dalszym ciągu opierałoby się bezpośrednio, pośrednio lub dodatkowo na ilości zamieszkujących osób. A więc zastosowanie takiej metody mieszanej nie zmieniałoby sytuacji odnośnie obniżenia kosztów administracyjnych, ilości składanych deklaracji, ani wyeliminowania przypadków uchylania się od ponoszenia opłaty. W dalszym ciągu w przypadku takich metod organ weryfikowałby składane deklaracje pod kątem nowonarodzonych dzieci i innych dostępnych informacji posiadanych przez Prezydenta Miasta. Ustawodawca formułując zapis o możliwości stosowania w Gminie więcej niż jednej metody miał na myśli stosowanie różnych metod w stosunku do różnych rodzajów zabudowy (np. jednorodzinnej i wielolokalowej lub w przypadku gmin miejsko-wiejskich: jednej metody dla zabudowy miejskiej, a innej dla zabudowy wiejskiej).

Reasumując, ustawa o utrzymaniu i czystości i porządku w gminach przewiduje cztery metody naliczania opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych: od powierzchni użytkowej, od wody, od liczby osób zamieszkujących nieruchomość lub od gospodarstwa domowego. Samorządowcy i eksperci uważają, że każda z tych metod ma swoje wady, ale i zalety. Obowiązujące obecnie na terenie miasta Sosnowca rozwiązanie prawne będzie spełniać swój cel, jakim jest prawidłowe naliczanie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez osoby, którym przysługuje prawo do lokali, pod warunkiem uczciwego oświadczenia właściciela nieruchomości o faktycznej ilości osób zamieszkujących dany lokal/nieruchomość.

Metoda „od powierzchni użytkowej” jest metodą najprostszą w obsłudze administracyjnej, ale ponieważ nie jest powiązana z faktyczną ilością wytwarzanych odpadów, nie jest ona akceptowana społecznie.